

GELENEKSEL SERAMİK SIRLAMA TEKNİKLERİ

Ulaş YAPRAK, Ortadoğu Teknik Üniversitesi

Seramikler, kolay işlenebilir ve şekil verilebilir özelliklerinden ötürü insanlık tarihinin en eski zamanlarına kadar giden geniş bir kullanım alanına sahip olmuşlardır. Çömlekten, tabaklara, heykelciklere, birçok amaçla kullanılmış antik çağlardaki insanların hayatında oldukça yer tutmuşlardır. Seramik sırları, seramiğin üzerinde pürüzsüz camsı bir katman oluşturmak amacıyla yapılan kaplamalardır. Seramiği sudan koruyup üzerine renk ve desen vermek amacıyla kullanılmışlardır. İlk kullanımları M.Ö. 1500 yıllarına bugünkü Çin bölgesine dayanmaktadır. İlk sırlama tekniği olan kül sırları, seramik fırınlarında yanan odunların küllerinin kazara seramiğin üzerine konmasıyla keşfedilmiş ve ardında çokça kullanılmaya başlanmıştır. Kül, su ve kilden oluşan bu sırlarda çeşitlilik kullanılan kül tarafından yaratılıyordu. Çeşitli odunların ve bitkilerin küllerinden farklı yüzey sonuçları elde edilebilmesi, kül sırlarının birçok alanda kullanılmasını sağladı. Külün ana bileşeni olan kalsiyum karbonat günümüzde de birçok modern sıranın ana bileşeni, küldeki potasyum karbonat, fosfatlar ve metallerin oranları ise son ürün üzerindeki renk desen ve parlaklık öğelerinin belirlenmesinde ana rolü oynuyor. İki farklı külün birleşiminden de daha farklı sırlar elde edilebiliyor. Orta çağ Avrupa'sında ortaya çıkan bir diğer sırlama tekniği ise tuz sırları. 15.yy'da ortaya çıkan bu teknik seramik fırına girdiğinde fırının tuzlanmasıyla gerçekleşiyor. Tuzdaki sodyumun kildeki silisyum ile reaksiyonu sonucu yüzeyde camsı sodyum silikat oluşuyor. Almanya'da kullanılmaya başlanmasıyla İngiltere'ye de yayılan bu teknik sayesinde 17.yy ve 18.yy'da İngiltere'de yüksek kaliteli tuz sırlı seramikler üretilmeye başlanmıştır.

9.yy'da Irak'ta ortaya çıkan bir başka sırlama tekniği ise alüminyum sırlama. Alüminyum oksit beyaz, parlak ve opak yapısı sayesinde parlak boyalı dekorların arka planı olarak yaygınlaşmıştır. İslam ve Avrupa çömlekçiliğinde önemli bir yer kaplamıştır. Çin porselenlerinde de geleneksel desenlerin arka planı olması açısından sıklıkla kullanılmıştır.

